

RAZVOJ I MISTERIJ BOLESTI - KRAVLJE LUDILO

P. Caput

(nastavak iz prošlog broja)

2. Neprekidno sprječavanje novih slučajeva "kravljeg ludila" (BSE)

Broj novih slučajeva BSE u goveda svake godine u Velikoj Britaniji je u opadanju, kako je bilo i predviđeno "epidemiološkim kompjutorskim modelima" (Hodges, 2005). Ovo se doživljava u javnosti i stručnim krugovima kao golema olakšica. Smanjujući trend potvrđuje da su parametri, uključeni u formulu definicije epidemije, opravdano i pravilno određeni: kako BSE prelazi s krave na kravu (putem govedeg mesa i koštanog brašna); promijenjene prakse u pogledu načina širenja; i rješenja za zaražene i sumnjive životinje.

Od vršne 1992. godine broj slučajeva kontinuirano lagano pada. Sadašnji postotak je oko 60 %, što znači da predstoji dugotrajna borba do potpunog isključenja ove bolesti. U 2002. zabilježeno je 877 novih slučajeva BSE, a u 2003. bilo ih je 457. U 2004. evidentirano je 343 slučaja, što predstavlja jedan slučaj na svakih 10.000 goveda. Od ovog broja 90 slučajeva bili su klinički, a 253 pojave otkrivene testovima u laboratorijima poslije klanja. Većina od ovih oboljelih goveda rođena je prije kolovoza 1996. Ovi podaci i komentari trebali bi biti od koristi i za razumijevanje i objašnjenje pojavnosti ove bolesti na našem prostoru.

3. Kraj izlučenju goveda starijih od 30 mjeseci (OTM)

Povodeći se vrhuncem BSE epidemije u Velikoj Britaniji uvedena je naredba o izlučenju (uništavanju) goveda starijih od 30 mjeseci iz mesnog hranidbenog lanca. Ova dob goveda izabrana je na temelju spoznaja o značajno višoj učestalosti pojave BSE u starijoj dobi i vjerojatnosti da su starija goveda imala više prilike konzumirati mesno i koštano brašno prije isključenja iz hranidbe goveda.

Food Safety Authority (FSA) preporučio je 2004. da se goveda rođena poslije kolovoza 1996. mogu koristiti u mesnom hranidbenom lancu. Međutim, ostali su veliki rizik i neminovni dodatni troškovi u pogledu odvojenog

prijevoza i skladištenja od drugog govedeg mesa sve do kompletnih rezultata analize moždanog tkiva.

Na temelju bogate baze prikupljenih podataka FSA 7. studenog 2005. godine obznanjuje da nema potrebe izlučivati odnosno zabranjivati korištenje goveda starijih od 30 mjeseci (OTM) u normalnim postupcima mesne industrije. Ova konstatacija zahtijeva novi BSE protokol testiranja kojim će svako zaklano govedo u javnim klaonicama biti testirano na BSE. Protokol uključuje više odrednica: regularne posjete klaonicama specijalno obučениh veterinarā iz Meat Hygiene Service-a; farmeri ne smiju samostalno, bez nadzora, slati na klanje životinje rođene prije kolovoza 1996.; reviziju novog sistema BSE testiranja šest mjeseci nakon ukinuća naredbe o uništavanju (OTM). Ovome treba dodati da FSA planira kreirati novu "revizijsku grupu" (Review Group) koja će nadzirati implementaciju protokola i uključiti široki krug javnosti od potrošača i drugih sektora u mesnom prehrambenom lancu.

Otkad je na snazi zakon o izlučenju goveda starijih od 30 mjeseci (OTM), proizvodnja govedeg mesa u Velikoj Britaniji je samo od mladih životinja. Zakon je prouzročio višu cijenu koštanja govedeg mesa, jer je značajno smanjena proizvodnja govedine iz mliječnih stada - poglavito starijih goveda na kraju proizvodnog života na mliječnim farmama. U 2003. je u ovu svrhu uništeno oko jedan milijun starijih goveda. Ovakva situacija odrazila se i na menadžment, osobito financijski, u pogledu odluke, da li uzgajati junice za proizvodnju mlijeka (goveda starija od 30 mjeseci) ili ih stavljati u tov i klati prije dobi od 30 mjeseci.

Napuštanjem propisa OTM i uvođenjem novog protokola testiranja goveda procjenjuje se da će porasti proizvodnja govedeg mesa u Velikoj Britaniji oko 27 % odnosno dodatnih 185.000 tona domaće govedine u 2006. godini.

Posljedica pojave BSE u Britaniji je stroga zabrana izvoza od strane EU i donošenje propisa o sljedljivosti (traceability) u mesnom lancu. Nadanja su da će zabrana biti ukinuta tijekom 2006., nakon što se EU uvjeri u pouzdan sustav sljedljivosti u govedarskoj proizvodnji.

(nastavak u sljedećem broju)

Pripremio: Pavo Caput